

Actieplan Netcongestie

Het Actieplan Fryslân is tot stand gekomen naar aanleiding van de vertraging van de NuLelie-netuitbreidingen in de zomer van 2024. Het is een samenwerking tussen de Friese Energie Tafel (FET) en Liander.

Het Actieplan Netcongestie heeft als doel om netcongestie in Friesland te verlichten en perspectief te bieden aan klanten en overheden. Dit doen we door:

1. Inzicht geven in nieuwe bandbreedtes voor de NuLelie-netuitbreidingen en borgen dat deze volgens planning worden gerealiseerd;
2. Analyseren van congestie op het elektriciteitsnet optreedt en hoe lang deze aanhoudt;
3. Inzetten van maatregelen om de (gevolgen van) netcongestie zo veel mogelijk te beperken.



Analyse

Het Friese elektriciteitsnet is opgedeeld in 15 voedingsgebieden, die elk worden gevoed door een onderstation. Een onderstation is een verdeelpunt in het net: hier wordt elektriciteit van hoge spanning omgezet naar lagere spanning, zodat deze veilig en betrouwbaar kan worden geleverd aan huizen, bedrijven en industrieën. Voor een goede werking van het net is het belangrijk dat in elk voedingsgebied de hele route – van onderstation tot stopcontact – voldoende capaciteit heeft en dat de spanning op het juiste niveau ligt.

In deze analyse kijken we naar de huidige situatie, wanneer de netuitbreidingen gepland staan en welk effect deze hebben op capaciteits- en spanningsproblemen. Daarnaast gebruiken we de analyse om, totdat de netuitbreidingen gereed zijn, gerichte maatregelen in te zetten om de gevolgen van netcongestie verzachten.

11 maatregelen

De komende jaren zal het tekort aan vermogen op het Friese stroomnet verder toenemen. Om de impact van de krapte op het stroomnet op de economische groei en woningbouw te beperken, zijn gerichte maatregelen nodig.

1. Netuitbreiding:

Om aan de toenemende energievraag te voldoen, is het nodig om het bestaande stroomnet aan te passen. Door deze uitbreiding kunnen klanten ook in de toekomst gebruik blijven maken van ons betrouwbare stroomnet.

2. Gebiedsaanpak:

Met de gebiedsaanpak willen we zoveel mogelijk klanten van de wachtlijst aansluiten. De kern van deze aanpak is het aanbieden van flexibele contracten aan nieuwe klanten. Wij geloven dat flexibiliteit essentieel is voor een duurzaam en toekomstbestendig energiesysteem.

3. Zwaarder belasten van het net:

Liander zorgt voor de juiste belasting van het net om storingen te voorkomen. We onderzoeken of we meer elektriciteit via dezelfde kabels kunnen transporteren, om zo de capaciteit van het net beter te benutten.

4. Congestiesets:

Bij een storing plaatsen we een congestieset om congestie te verhelpen. Een congestieset bestaat uit een aggregaat, een accu of een combinatie van beide, die mobiel paraat staan om bij te springen op het net in geval van storing.

5. Actief benaderen grote bedrijven:

Om minder stroom te gebruiken of terug te leveren tijdens piekmomenten benaderen we grotere klanten. In nieuwe contracten leggen we hierover afspraken vast, zoals een maximale capaciteit. Ook kijken we met klanten die ruimte over hebben of die inzetbaar is voor nieuwe aansluitingen.

6. Netbewust laden:

Slim laden voorkomt overbelasting tijdens piekuren. Door auto's vooral in daluren op te laden, benutten we het net beter. Samen met exploitanten en overheden spreiden we laadmomenten en verlagen we het laadvermogen tijdens pieken. Direct laden blijft mogelijk bij nood.

7. Nieuw type contracten:

Het energiesysteem verandert, waardoor Liander en klanten anders moeten omgaan met netcapaciteit. We ontwikkelen nieuwe contracten die beter passen bij deze situatie, zoals afspraken om op bepaalde tijden minder vermogen af te nemen.

8. Wachtrij oplossingen:

We zoeken manieren om vrijkomend vermogen snel in te zetten voor klanten op de wachtrij. Ook kijken we of gereserveerd vermogen dat nog niet in gebruik is, tijdelijk beschikbaar kan komen voor anderen, tot de klant het volledig nodig heeft.

9. Batterijen

Batterijen helpen bij het spreiden van stroomgebruik en -opwek. Door energie op te slaan bij lage vraag en te leveren tijdens pieken, ontlasten ze het net – mits ze op de juiste momenten worden aangestuurd.

10. Netbewuste nieuwbouw:

Door netbewust te bouwen kunnen meer woningen en bedrijven op het bestaande net worden aangesloten. Dit vraagt om slimme keuzes in ontwerp en energiegebruik, waarbij piekbelasting wordt beperkt.

11. Gebiedsplanning bedrijventerreinen:

Samen met provincie en gemeenten werken we aan duurzame, netefficiënte bedrijventerreinen die passen bij de regio en bijdragen aan lokaal economische waarde.

Impact meten

Er wordt continu op detailniveau onderzocht waar congestie en transportbeperkingen optreden, hoe lang deze problemen duren, en wat het effect is van de ingezette maatregelen.

De voortgang van het Actieplan wordt gemonitord in verschillende dashboards.



Resultaat

Het Actieplan Fryslân meet het resultaat aan de hand van de volgende KPI's, waarvan de voortgang wordt gevolgd en gecommuniceerd:

1. Realisatie van netuitbreidingen NuLelie
95% van de NuLelie-netuitbreidingen tot en met 2035 zijn binnen de vastgestelde bandbreedtes gerealiseerd.
2. Samenwerking Liander & gemeenten
Eind 2026 is er per gemeente een analyse beschikbaar. Op basis daarvan werken Liander en de gemeenten samen een plan uit om de gevolgen van netcongestie tot een minimum te beperken.
3. Afname wachtrij klanten
Bij elke halfjaarlijkse meting is het aantal grootverbruik klanten die op de wachtlijst staan met meer dan 10% gedaald.

